

ETT HÅLLBART BORÅS

- Vänsterpartiets förslag till Borås Stads budget 2021

Vänsterpartiets budget för Borås Stad 2021

Vänsterpartiet vill bygga ett hållbart Borås som är bra för alla, inte bara för några få. Runtom i världen utropar städer klimatnödläge, kommunerna har en viktig roll att spela i omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. I Borås har kommunfullmäktige antagit en koldioxidbudget, det är ett första steg, men det krävs också konkreta reformer för att bromsa klimatförändringarna. Vänsterpartiets budget höjer ribban för Borås Stads klimatarbete. Även ur ett socialt hållbarhetsperspektiv kan vi tala om nödläge: klyftorna ökar mellan människor i kommunens olika delar och alla från det lilla barnet till pensionären påverkas. Den som är fattig har sämre hälsa och upplever mindre möjlighet att påverka än den som är rik. Det innebär att resurser måste omfördelas inom vår kommun genom en utökad välfärd. Borås behöver en politik för jämlikhet och klimaträttvisa, genom vårt budgetförslag visar vi hur en sådan politik kan genomföras i praktiken.

Ansvar för klimatomställningen kan inte bara vila på individen. Genom att kommunen är med och tar sin del av ansvaret för omställningen till ett ekologiskt hållbart Borås kan klimatförändringarna bromsas. Det krävs strukturella förändringar av byggnation, trafik och livsmedel. Därför föreslår vi kraftigt utökade investeringar i solenergi och cykelinfrastruktur, utbyggd laddinfrastruktur för elfordon och fler bilfria gator i centrum, ökad andel växtbaserad mat i kommunens kök och en utredning av hur Borås kan bidra till koldioxidlagring.

En jämlik skola där barn från olika bakgrunder möts är inte bara bra för kunskapsresultaten, utan är också helt nödvändig för att skapa ett samhälle som håller ihop. För att vända utvecklingen i den segregerade skolan krävs det fokus på likvärdighet. Resurserna till skolan ska fördelas kompensatoriskt. Vi satsar extra på förskolan och grundskolan för att barn inte ska drabbas av kommunens effektiviseringskrav. I Vänsterpartiets Borås är huvudprincipen att alla barn går i den närmsta skolan och att alla skolor är bra skolor med hög kvalitet, därför vill vi avveckla det obligatoriska skolvalet – resurser som idag går till administration och byråkrati kring skolvalet ska i stället komma eleverna till del.

Vänsterpartiet vill se ett Borås med gemensamma lösningar, trygga jobb och demokratisk styrning. Vi vill att kommunen tar ansvar för goda arbetsvillkor för sina medarbetare och hög kvalitet för invånarna, därför säger vi nej till vinstdriven välfärd. I stället vill vi förbättra arbetsvillkoren i äldreomsorgen bland annat genom att överanställa undersköterskor för högre kontinuitet och minskat vikariebehov, genomföra olika former av arbetstidsförkortning och införa arbetsskor till de grupper som idag endast har arbetskläder.

Borås mångfald är en av vår kommuns största tillgångar. För oss är det självklart att alla boråsare, oavsett kön, etnicitet, funktionsvariation, sexuell läggning, könstillhörighet, religion eller ålder ska ha samma rättigheter och möjligheter. Ett samhälle där rasism och homofobi får stå oemotsagd kan aldrig bli ett tryggt samhälle, vi har ett ansvar som kommun att försvara de demokratiska värdena och motverka fördomar. Kommunen har ett stort ansvar att agera mot sexuella trakasserier och sexuellt våld, oavsett om det sker i hemmet, skolan eller på våra arbetsplatser, därför genomsyrar ett feministiskt perspektiv hela vårt budgetförslag.

Ekonomiska förutsättningar

För Vänsterpartiet är ett ansvarsfullt förhållningssätt till de ekonomiska förutsättningarna en viktig princip. Ett sådant förhållningssätt innebär att man ser de begränsningar som den ekonomiska konjunkturen och den kommunala ekonomin innebär, men också att man tar hänsyn till de behov som finns i verksamheterna. För Vänsterpartiet är den kommunala välfärden målet och ekonomin är ett verktyg för att uppnå ett gott samhälle för alla Boråsare.

Vänsterpartiets alternativa budgetförslag baseras på förslaget från den styrande S-Mitt-Samverkans budget. Vårt budgetförslag innebär samma slutliga resultat som Kommunstyrelsens förslag, men i Vänsterpartiets budget görs andra prioriteringar. Ett jämlikt Borås är en den övergripande målsättningen i vårt förslag. Vi ser möjligheten till resultatutjämning som ett viktigt verktyg som kommuner kan använda sig av när skatteintäkterna för ett år beräknas understiga det historiska genomsnittet.

Enligt Kommunstyrelsens budgetförslag blir 2021 det tredje året i följd då stadens nämnder får ett allmänt besparingskrav. Denna utveckling anser Vänsterpartiet är problematisk. Det finns en övertro på att man med hjälp av s.k. effektiviseringskrav kan få ut samma högkvalitativa verksamhet till en lägre kostnad. Den ständiga jakten på effektiviseringar går ut över personalens arbetsmiljö och över de som använder den aktuella välfärdstjänsten. Därtill kommer också så kallade dolda effektiviseringar. Dessa uppstår när uppräknigen för lönekostnader och övrig prisutveckling är lägre än SKR:s prisindex för kommunal verksamhet. Ytterligare ett exempel är att Grundskolenämndens volymkompensation enbart är på 75 procent. Vänsterpartiet föreslår därför att Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda omfattningen och konsekvenserna av dessa dolda effektiviseringar.

Kommunsektorn är i behov av kraftigt ökade resurser. I vår budgetmotion i riksdagen avsätter Vänsterpartiet 40 miljarder mer än vad regeringen tillför kommuner och regioner för 2021. Ett sådant resurstillskott hade gjort nytta för Borås Stad och hade kunnat innebära satsningar på en starkare gemensam välfärd.

I vårt budgetförslag ligger Vänsterpartiet kvar på samma skattesats som tidigare, dvs 21,31 procent, och uppnår därmed samma skatteintäkter som i Kommunstyrelsens budget. För Vänsterpartiet kommer den gemensamma välfärden före sänkta skatter. Vi är beredda att om behov finns föreslå en skattehöjning under mandatperioden, om så behövs för att värna välfärden.

Som ett resultat av högre ambitioner, framförallt när det kommer till satsningar på klimatomställning, är investeringsbudgeten som Vänsterpartiet föreslår något större än Kommunstyrelsens. Den totala omslutningen på investeringsbudgeten blir i vårt förslag drygt 12 600 tkr större än i Kommunstyrelsens förslag.

I tabellen nedan presenteras Vänsterpartiets förslag till kommunbidrag och hur dessa skiljer sig åt från Kommunstyrelsens förslag.

Tabell 1: Vänsterpartiets förslag till kommunbidrag för 2021 (tkr)

	Kommunstyrelsens förslag	Vänsterpartiets förslag	Jämförelse
Kommunfullmäktige	15 600	15 600	
Revisorskollegiet	6 050	6 050	
KS: Stadsledning	129 400	126 900	-2 500
KS: Kommungemensam	124 300	124 300	
Valnämnden	1 100	1 100	
Lokalförsörjningsnämnden	38 400	38 400	
Servicenämnden	0	0	
Fritids- och folkhälsonämnden	226 500	226 500	
FoF: Föreningsbidrag	44 150	44 150	
Samhällsbyggnadsnämnden	23 600	21 600	-2 000
Tekniska nämnden	158 200	156 200	-2 000
Tekniska: persontransporter	77 150	77 150	
Miljö- och konsumentnämnden	28 350	28 750	400
Kulturnämnden	190 000	190 000	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	573 750	571 750	-2 000
Sociala omsorgsnämnden	721 800	722 800	1 000
Arbetslivsnämnden	239 950	239 950	
Överförmyndarnämnden	9 000	9 000	
Förskolenämnden	802 350	806 250	3 900
Grundskolenämnden	1 561 700	1 564 900	3 200
Individ- och familjeomsorgsnämnden	329 950	329 950	
Vård- och äldrenämnden	1 424 500	1 424 500	
	6 725 800	6 725 800	

I vårt budgetförslag fredar Vänsterpartiet samtliga nämnder inom utbildningsklustret från effektiviseringskrav. De tillskott som finns till respektive nämnd i Kommunstyrelsens budget tillsammans med de satsningar som Vänsterpartiet gör i vårt budgetförslag innebär att samtliga dessa nämnders kommunbidrag inte minskar på grund av sparbetingen. Vi tillför Förskolenämnden 3 900 tkr och Grundskolenämnden 3 200 tkr utöver Kommunstyrelsens förslag. Därtill satsar vi 400 tkr på ytterligare en tjänst som konsumtrådgivare alternativt budget- och skuldrådgivare inom Miljö- och konsumentnämnden. Till Sociala omsorgsnämnden tillför vi 1 000 tkr. Vi skjuter också till 1 000 tkr till Fritids- och folkhälsonämnden för att starta en ny mötesplats på Göta.

Satsningarna i Vänsterpartiets budgetförslag finansierar vi genom att minska kommunbidraget till Stadsledningskansliet genom att säga nej till anslagsökningen för Market Place (2 000 tkr) och med hjälp av ett extra sparbetning på 500 tkr. Vi bedömer att det finns utrymme för att minska styrets satsningar på Fritid- och folkhälsonämnden och Tekniska nämnden med 1 000 tkr respektive 2 000 tkr. Därutöver minskar vi styrets satsning på Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden med 2 000 tkr. Vänsterpartiet anser att det för att förbättra

måluppfyllelsen också i gymnasieskolan är viktigt med tidiga insatser. Även med vårt förslag får denna nämnd ett tillskott på 7 000 tkr efter att hänsyn har tagits till effektiviseringskravet.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda omfattningen av och konsekvenserna av s.k. dolda effektiviseringar.
- att flytta 3 200 tkr från Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ram (2 000 tkr) och från Kommunstyrelsens ram för stadsledningskansliet (1 200 tkr) till Grundskolenämndens ram.
- att flytta 3 900 tkr från Tekniska nämndens (2 000 tkr) och Fritids- och folkhälsonämndens (600 tkr) ramar samt från Kommunstyrelsens ram för stadsledningskansliet (1 300 tkr) till Förskolenämndens ram.
- att flytta 400 tkr från Fritids- och folkhälsonämndens ram till Miljö- och konsumentnämndens ram för att anställa en ytterligare konsument- och/eller budget- och skuldrådgivare.
- att flytta 1 000 tkr från Samhällsbyggnadsnämndens ram till Sociala omsorgsförvaltningens ram för att bibehålla öppna mötesplatser för personer inom LSS och socialpsykiatri samt för att personalförmåner ska gälla personer inom daglig verksamhet.
- att flytta 1 000 tkr från Samhällsbyggnadsnämndens ram till Fritids- och folkhälsonämndens ram för att starta Mötesplats Göta.

Barn och unga

I förskolan och skolan läggs grunden för ett bra liv. I Borås skolor ska alla barn få en trygg start i livet, där ska man få utvecklas och pröva sina vingar. Alla ska få kunskapen och bildningen som behövs för att förstå sin omvärld och bli en demokratisk samhällsmedborgare. I våra skolor ska tjejer och killar behandlas lika, där finns ingen plats för fördomar, rasism eller intolerans. När skolan är klar ska man med tillförsikt kunna möta en arbetsmarknad där man kan det som behövs för att kunna få ett jobb inom det yrke som man har utbildat sig till. Längre byggde vi upp en skola i Sverige som utjämnade möjligheter och livschanser. Idag går utvecklingen däremot åt fel håll. Vänsterpartiet vill vända utvecklingen mot växande klyftor och istället skapa en jämlik och sammanhållen skola där elever med olika bakgrund möts.

För att skolans kompensatoriska uppdrag ska fungera och för att målpuppfyllelsen ska kunna öka föreslår Vänsterpartiet att samtliga nämnder inom utbildningsklustret befrias från effektiviseringskrav. Detta innebär att Förskolenämnden i vårt förslag tillförs 3 900 tkr och Grundskolenämnden tillförs 3 200 tkr. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får ett något minskat kommunbidrag i vårt förslag, men kommer ändå vara den av nämnderna i utbildningsklustret som tillförs mest ökade resurser. Satsningarna på Förskolenämnden och Grundskolenämnden tillsammans med de tillskott som görs i Kommunstyrelsens budget innebär att dessa två nämnder inte får något effektiviseringskrav för det kommande året. Detta menar vi är viktiga satsningar för en jämlik skola i Borås Stad.

Öppen förskola är en viktig mötesplats för barn och föräldrar. För barnen skapar det en möjlighet till pedagogisk gruppverksamhet och interagera med andra barn. För många föräldrar kan öppna förskolan skapa en möjlighet att bygga ett nätverk med andra vuxna i en liknande situation. Vänsterpartiet värnar stadens samtliga öppna förskolor och vill tillgängliggöra dessa för fler.

Resan mot ett livslångt lärande börjar redan i förskolan. När barnen kommer till förskolan gör man det från hemmiljöer som kan se drastiskt olika ut. Enligt läroplanen har också förskolan ett tydligt likvärdighetsuppdrag. Samtidigt vet vi att förutsättningarna inom Borås Stads förskolor skiljer sig åt. På en del förskolor finns det till exempel en hög andel förskollärare, medan andra förskolor har svårt att rekrytera förskollärare. Vänsterpartiet förslår därför att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda hur likvärdigheten ser ut mellan förskolor i Borås Stad och vilka insatser som bör prioriteras för att kunna öka densamma.

Barnskötare och förskollärare utför ett av samhällets viktigaste arbeten – de tar hand om våra barn när vi arbetar. För att förskolan i Borås Stad ska hålla högsta kvalitet måste de som arbetar i förskolan ges bättre förutsättningar. Arbetet med att minska barngrupperna och förbättra arbetsmiljön i förskolan måste fortsätta. Vänsterpartiet vill också utreda hur Borås Stad kan kompensera barnskötare och förskollärare för karensavdraget. Därutöver föreslår också Vänsterpartiet att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda en modell där förskollärare som arbetar på förskolor i socialt utsatta områden kan få ett lönetillägg.

Redan när barnen är små skapas flickors och pojkars könsroller. Därför måste man i förskolan och skolan arbeta normkritiskt och problematisera traditionella könsroller. All personal i förskolan och skolan behöver därför kontinuerligt utbildas i genuspedagogik. Förskolan och skolan ska även vara trygga platser, fria från sexuella övergrepp där ingen elev ska kränkas eller känna sig osynliggjord. Enligt läroplanen för förskolan ska arbetslaget ansvara för att man arbetar medvetet och aktivt med jämställdhet. Vänsterpartiet vill därför att det skapas

utrymme för personal i förskolan att få utbildning i hur man kan arbeta med jämställdhet och normkritik i förskolan.

Att bryta skolsegregationen är skolpolitikens viktigaste uppgift. I Borås ska det inte finnas så kallade bortvalsskolor. Alla skolor ska vara bra skolor. Det obligatoriska skolvalet har tvärtemot vad förespråkarna hävdade vid införandet inte haft någon effekt på skolsegregationen. Istället har vi under tiden som det har funnits kunnat följa hur det skapar problem när barn inte ges möjlighet att börja på den skola som ligger närmast. De styrande partiernas hantering av så kallad syskonförtur står i strid med gällande lagstiftning och är inte något vi står bakom. Vänsterpartiet är motståndare till obligatoriskt skolval i grundskolan och föreslår därför att detta avskaffas. I Vänsterpartiets Borås är huvudprincipen att alla barn går i den närmsta skolan. Arbetet mot skolsegregationen behöver följas av insatser mot boendesegregationen.

Sociala bakgrundsfaktorer är viktiga förklaringar till att kunskapsresultaten varierar mycket mellan olika skolor. Alla barn har inte samma förutsättningar att få hjälp med skolarbetet i hemmet. Vänsterpartiet vill att föreningar som erbjuder läxhjälp i socialt utsatta områden ska kunna få ett riktat ekonomiskt stöd från kommunen. Dessa föreningar gör en viktig insats för att fler barn ska klara skolan. Detta var ett av de inspel som vi lämnade till det mitt-socialdemokratiska styret under budgetprocessen. Vi välkomnar den utredning som styret därefter har inkluderat i Kommunstyrelsens budgetförslag.

Simkunnighet räddar liv, ändå varierar den mellan olika områden i Borås. Barn till föräldrar med låg inkomst får i lägre grad gå i simskola, genom att låta alla barn som går i förskoleklass få simundervisning skulle Borås kunna minska ojämlikheten i hälsa och uppväxtvillkor. Simkunnighet bör vara en rättighet och därför föreslår Vänsterpartiet att alla barn i förskoleklass ska få simundervisning.

Vänsterpartiet välkomnar att det i Kommunstyrelsens investeringsbudget görs en satsning på förskolornas utemiljöer. Vänsterpartiet vill göra en liknande satsning också på skolgårdarna i grundskolan, så att utemiljön också för skoleleverna blir mer stimulerande. Därför föreslår vi ett anslag på 5 000 tkr i investeringsbudgeten.

Under 2020 har Grundskolenämnden utrett likvärdigheten i Fritidshemmen. Utredningen har visat på oacceptabelt stora skillnader mellan fritidshem i Borås Stad. Detta har bland annat tagit sig uttryck i att antalet elever per årsarbetare varierar mellan 11,1 och 32,7 i kommunen. Även andelen behörig personal skiljer sig drastiskt mellan olika enheter. På sju enheter finns det i dagsläget ingen behörig personal. Vänsterpartiet vill lägga till en indikator i Kommunfullmäktiges indikatorer som visar antalet enheter där det helt saknas behörig personal. Inför 2021 vill vi fördubbla antalet medarbetare, till 20, vars studier till grundlärare med inriktning mot fritidshem finansieras till 20 procent av Grundskolenämnden. För att minska barngruppernas storlek vill vi att Borås Stad har riksnittet för antal elever per pedagog som riktmärke för fritidshemsverksamheten.

För att motverka sexuella övergrepp och trakasserier vill Vänsterpartiet att alla tjejer i gymnasiet ska få pröva feministiskt självförsvar. För att göra vardagslivet enklare för en stor del av Borås Stads skolelever vill Vänsterpartiet att mensskydd ska erbjudas gratis för alla elever. Med detta vill Vänsterpartiet framförallt bidra till att bryta tabun runt mens, men vi ser också att det är en reform som skulle ha ekonomisk betydelse för unga tjejer.

På initiativ från Vänsterpartiet genomförde det rödgröna styret under den förra mandatperioden att den teoretiska undervisningen för körkort erbjuds elever på Omvårdnadsprogrammet, detta för att körkort i många fall är en förutsättning för att få en anställning. Vänsterpartiet vill gå vidare genom att teoretisk körkortsundervisning ska erbjudas alla gymnasieelever i Borås Stad.

Vänsterpartiet vill fortsätta den lyckade satsningen på feriejobb för alla gymnasieungdomar. Vi menar att alla ungdomar, oavsett hur stort eller litet kontaktnät deras föräldrar har, har rätt till arbetslivserfarenhet. Vänsterpartiet vill att Borås Stad bjuder in fackföreningarna för att informera alla ungdomar som har fått feriejobb om sina rättigheter på jobbet.

Vänsterpartiet förslår kommunfullmäktige besluta:

- att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda hur likvärdigheten ser ut mellan förskolor i Borås Stad och föreslå åtgärder för att öka densamma.
- att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda hur Borås Stad kan kompensera förskollärare och barnskötare för karensavdraget.
- att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda en modell för hur förskollärare som arbetar i socialt utsatta områden kan ges ett lönetillägg.
- att all personal i förskolan ges möjlighet att utbilda sig i hur ett medvetet och aktivt jämställdhetsarbete i förskolan kan se ut.
- att det obligatoriska skolvalet i grundskolan avskaffas.
- att alla barn i förskoleklass ges möjlighet att delta i simundervisning.
- att ge Grundskolenämnden ett investeringsanslag på 5 000 tkr för att förbättra utemiljön på skolgårdarna.
- att som bland Kommunfullmäktiges indikatorer för Grundskolenämnden lägga till en indikator som anger antalet fritidshemsenheter där det helt saknas behörig personal.
- att Grundskolenämnden ges i uppdrag att fördubbla antalet medarbetare (till 20) vars utbildning till grundlärare med inriktning mot fritidshem som nämnden finansierar till 20 procent.
- att alla tjejer i Borås Stads gymnasieskolor ska få pröva feministiskt självförsvar.
- att gratis mensskydd ska erbjudas alla elever i Borås Stads grundskolor och gymnasieskolor.
- att alla gymnasieelever ska erbjudas teoriundervisning för körkort.
- att Borås Stad bjuder in fackföreningar för att informera alla ungdomar som har fått feriejobb om sina rättigheter på jobbet.

Äldreomsorg

Människor lever allt längre och blir friskare, men skillnaderna i hälsa och livsvillkor mellan olika grupper är stora. Därför behövs en äldrepolitik för jämlikhet. Det handlar om allt från förebyggande insatser som alla kan ta del av till vård och omsorg till den som på grund av ålder eller sjukdom inte längre klarar sig på egen hand.

Under corona-pandemin har många äldre lidit av isolering, särskilt då de inte har kunnat träffa sina anhöriga. Borås Stad behöver göra en översyn av vård- och omsorgsboendenas lokaler, så att det finns ytor både inom- och utomhus där äldre kan träffa sina anhöriga utan risk för smittspridning. De öppna mötesplatserna har stor betydelse för ett hälsosamt åldrande och för att förhindra ofrivillig ensamhet, mötesplatserna ska vara inkluderande för alla. Mötesplatser ska finnas i hela kommunen, inne i staden liksom i serviceorterna. Att laga mat och äta tillsammans bidrar till gemenskap på mötesplatserna, Vänsterpartiet vill därför att möjligheten till matlagning på befintliga mötesplatser för seniorer utreds för att identifiera eventuella investeringsbehov. De öppna mötesplatserna för seniorer ska fortsätta erbjuda utbildning för äldre kring digitala verktyg, bland annat för att ge seniorer möjlighet att umgås med nära och kära på distans.

Den kommunala vuxenutbildningen är viktigt för att man som vuxen ska kunna få en andra chans eller byta yrkesspår längre fram i livet. Därför spelar vuxenutbildningen en viktig roll för att säkerställa behovet av rätt utbildad arbetskraft i framtiden. Idag saknar en del av äldreomsorgens personal utbildning. Genom den statliga satsning som sker på kompetensförsörjning kan fler bli utbildade undersköterskor. Vänsterpartiet vill att den kommunala vuxenutbildningen i huvudsak ska bedrivas i egen regi och att Vård- och äldre nämnden låter den kommunala vuxenutbildningen genomföra valideringsutbildningar och kompetenshöjande åtgärder för äldreomsorgens personal.

Utbildad personal och kontinuitet i personalgruppen har stor betydelse för kvalitet och säkerhet i äldreomsorgen. Genom att överanställa undersköterskor inom hemtjänst och på vård- och omsorgsboenden så finns det personal på plats som känner de äldre och som kan täcka upp vid annan personals sjukfrånvaro, härigenom sparar verksamheten in kostnaden för vikarier. 2020 gjordes försök med överanställning inom hemtjänsten vilket föll väl ut. Inom ramen för det utökade statsbidrag som Borås Stads äldreomsorg erhållit för 2021 föreslår Vänsterpartiet därför att överanställning ska tillämpas i samtliga hemtjänstområden och på samtliga vård- och omsorgsboenden.

Personalen är äldreomsorgens viktigaste tillgång. För att alla äldre ska få sina behov tillgodosedda behöver vi anställa fler inom vård och omsorg och jobbet behöver bli mer attraktivt. Eftersom arbetet som undersköterska både kan vara fysiskt och psykiskt påfrestande och för att arbetstiden är förlagd till både kvällar och helger menar vi att det behövs mer tid för återhämtning mellan arbetspassen. Utvilade medarbetare mår bättre och sjuktalen kan minska. Idag betalar många undersköterskor sin egen arbetstidsförkortning genom att arbeta deltid och andra lämnar yrket helt. Inom ramen för det statsbidrag som Borås Stads äldreomsorg tilldelas 2021 ska försök med arbetstidsförkortning genomföras inom olika delar av äldreomsorgen. Personalen ska vara delaktig i vilka modeller för arbetstidsförkortning som prövas. Vi vill att erfarna undersköterskor ska finnas kvar i Borås Stad, genom att erbjuda goda arbetsvillkor gör vi det möjligt.

Våld i nära relationer förekommer också bland äldre, men det är tabubelagt och många, framför allt kvinnor, befinner sig på grund av låg pension i ett ekonomiskt beroende till den de lever ihop med. Medarbetare i äldreomsorgens olika delar ska ges utbildning om våld i nära relationer och ska ha kunskap om var utsatta äldre kan få hjälp.

För att seniorer ska kunna planera sitt boende och kanske lämna en otillgänglig eller för stor bostad krävs att byggandet av trygghetsbostäder ökar betydligt de kommande åren. Trygghetsbostäder är vanliga hyresrätter men med god fysisk tillgänglighet och med möjlighet till social samvaro i gemensamhetsutrymmen. De allmännyttiga bostadsbolagen har ett särskilt ansvar att tillsammans med äldreomsorgen planera för nya trygghetsbostäder.

För Vänsterpartiet är det självklart att de skattemedel som går till äldreomsorg ska komma just de äldre till del. Därför säger vi nej till privata, vinstdrivna företag i äldreomsorgen. Under året ska Vård- och äldrenämnden förbereda för att återta de två boenden, Kvibergsgatan och Kapplandsgatan, som idag drivs på entreprenad, i kommunal regi. Vänsterpartiet vill att LOV fortsättningsvis inte tillämpas i Borås.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att Vård- och äldrenämnden genomför en översyn av vård- och omsorgsboendenas lokaler, så att det finns ytor både inom- och utomhus där äldre kan träffa sina anhöriga utan risk för smittspridning.
- att Vård- och äldrenämnden utreder möjligheten till matlagning på befintliga mötesplatser för seniorer för att identifiera eventuella investeringsbehov.
- att Vård- och äldrenämnden tillämpar överanställning i samtliga hemtjänstområden och på samtliga vård- och omsorgsboenden, för att få ökad kontinuitet och minska behovet av vikarier.
- att Vård- och äldrenämnden genomför försök med arbetstidsförkortning. Personalen ska vara delaktig i vilka modeller för arbetstidsförkortning som prövas.
- att medarbetare inom Vård- och äldreförvaltningen ges utbildning om våld i nära relationer.
- att Vård- och äldrenämnden förbereder ett återtagande till kommunal regi av de två vård- och omsorgsboenden, Kvibergsgatan och Kapplandsgatan, som idag bedrivs i privat regi.
- att Borås Stad fortsättningsvis inte tillämpar LOV, lagen om valfrihet.
- att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att förbereda för att den kommunala vuxenutbildningen skall kunna bedrivas i huvudsak i egen regi.

Socialtjänst

En generell välfärd och full sysselsättning är viktiga redskap för att motverka ekonomiska och sociala klyftor. Ibland behövs särskilda insatser när du hamnar i en utsatt position, det är en fråga om solidaritet att den som behöver hjälp också ska få en ny chans. Socialt arbete i Borås ska vara stödjande, förebyggande och uppsökande.

Barnfattigdom är en realitet för alltför många barn. Den viktigaste åtgärden för att barn ska slippa växa upp under knappa förhållanden är en aktiv arbetsmarknadspolitik, men för de barnfamiljer som får försörjningsstöd ska barnens villkor och möjlighet till exempelvis fritidsaktiviteter särskilt beaktas. Utöver vikten av att bekämpa arbetslösheten är det också grundläggande för ett jämlikt samhälle att säkerställa rätten till försörjningsstöd för den som inte har någon annan inkomst. För många har corona-pandemin inneburit sämre ekonomi på grund av till exempel varsel eller arbetslöshet. Budget- och skuldrådgivarna erbjuder kostnadsfri hjälp till boråsare som hamnat i ekonomiska svårigheter, tillsammans med konsumentvägledarna som ger råd inför och efter köp, utgör de en betydelsefull insats för den enskilde. Möjligheten att informera gymnasieungdomar om exempelvis vad det innebär att teckna avtal eller ta sms-lån är också ett viktigt förebyggande arbete för konsumentrådgivarna. Vänsterpartiet tillför därför Miljö- och konsumentnämnden 400 tkr för att förstärka konsumentrådgivningen samt budget- och skuldrådgivningen.

Både Individ- och familjeomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden har under 2020 uppvisat stora underskott. Vänsterpartiets uppfattning är att dessa underskott till stora delar är strukturella och beror på att nämnderna inte har tillförts tillräckliga resurser till verksamheten. Vänsterpartiet välkomnar därför de satsningar på dessa nämnder som görs i Kommunstyrelsens budget. För att undvika att de strukturella underskotten växer vill Vänsterpartiet därutöver utreda hur ett system med volymkompensation till dessa nämnder skulle kunna utformas. Detta uppdrag föreslås läggas på Kommunstyrelsen.

Kunskapen om våld i nära relationer liksom om prostitution och trafficking behöver öka. För att komma till rätta med utsatthet för olika former av sexualiserat våld och hedersrelaterat våld vill vi att ett brett och systematiskt kunskapshöjande arbete för alla anställda och förtroendevalda i Borås Stad genomförs. Det handlar om att varje boråsare ska veta att kunskapen finns i kommunen och att du därmed ska mötas av ett gott och icke-dömande bemötande när du söker hjälp. För att motverka mäns våld mot kvinnor är samverkan med Kvinno- och tjejjouren samt Utväg viktigt. Det är också verksamheter som Borås Stad fortsatt ska stödja och samverka med.

För att utveckla arbetet mot våld i nära relationer ska Huskurage införas. Huskurage är ett initiativ startat av en ideell förening i syfte att förhindra våld i nära relationer som sker i hemmet. Huskurage ger grannar ett verktyg att agera genom en policy som säger att vi som grannar inte tänker ignorera om vi känner oro för att någon far illa. Genom samverkan mellan Relationsvåldsenheten och kommunens bostadsbolag kan breda grupper av boråsare nås i ett våldsförebyggande arbete.

Corona-pandemin har inte bara fått medicinska konsekvenser. Social distansering och isolering har befarats kunna leda till exempelvis ökad psykisk ohälsa och våld i nära relationer. För att kunna vidta åtgärder för att möta de sociala konsekvenserna av pandemin behövs en lokal kartläggning. Pandemins sociala konsekvenser måste sedan mötas med politiska reformer som motverkar dessa negativa effekter.

Vänsterpartiet arbetar för ett samhälle där ingen har anledning att se kriminalitet som en lösning. Kriminaliteten utnyttjar och trycker ned människor särskilt i arbetarområden. Vi vill ge alla barn en uppväxt som ger dem möjligheter i livet, från förskolan, till skolan och det första jobbet. För den som på allvar vill minska våld och kriminalitet är grunden att bygga ett rättvist samhälle. Många av de som befinner sig i organiserad brottslighet har försökt att lämna det kriminella livet och uppger att det här inte är ett liv de vill leva. Den dagen en person beslutar sig för att avsluta sin kriminella livsstil ska hjälpen ges på en gång. Därför ska en kommunal avhopparverksamhet starta under 2021. I Borås ska kommunens samarbete med Krami fortsätta, för att den som vill lämna kriminalitet och missbruk bakom sig ska ges möjlighet till praktik och anställning.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att Kommunstyrelsen uppdras utreda hur ett system med volymkompensation för Individ- och familjeomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden kan utformas.
- att en kommunal avhopparverksamhet med syfte att underlätta för personer att lämna kriminella miljöer inrättas 2021.
- att modellen Huskurage införs.
- att de sociala konsekvenserna av pandemin covid-19 utreds.

Funktionshinderverksamhet

Vänsterpartiets grundläggande tanke är att alla människor är jämlika, har rätt till sina liv, sin personlighet och till integritet. Arbete för tillgänglighet och delaktighet handlar i grund och botten om att respektera de mänskliga rättigheterna. Tillgänglighet handlar både om den fysiska miljön och om tillgänglighet för personer med kognitiv funktionsnedsättning. Stödet till funktionshinderföreningarna är viktigt för rätten till en meningsfull fritid.

Öppna mötesplatser för personer inom LSS och socialpsykiatri spelar en viktig roll i att bryta ensamhet och isolering. Vänsterpartiet tillför Sociala omsorgsnämnden medel för att bibehålla sina öppna mötesplatser. Vi ger också nämnden i uppdrag att utreda behovet av en öppen mötesplats för personer inom LSS med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Personer inom LSS och socialpsykiatri arbetar ofta inom kommunens ”daglig verksamhet”. Vänsterpartiet vill att samma personalförmåner gäller för den som har daglig verksamhet i Borås Stad som för den som har en anställning. Dagersättningen ska räknas upp varje mandatperiod.

Personlig assistans är en frihetsreform som ska ge den enskilde som har en funktionsnedsättning stöd att leva ett gott liv. Genom att staten inte längre tar lika stort ansvar för personlig assistans krävs att kommunen tar större ansvar för att den enskilde får sina rättigheter tillgodosedda.

Det behöver byggas flera nya boenden under kommande mandatperiod. Vi vill driva alla LSS-boenden i kommunal regi. Privata vinstdrivna entreprenörer slår sönder kontinuiteten i verksamheten. För många boende inom LSS är det speciellt viktigt med kontinuitet i relationerna, deras medboende och personalen blir som en del av deras familj. Livskvaliteten för de boende försämras när långvariga relationer bryts på grund av nya upphandlingar av verksamheten och vinstjakten leder till allt för låg bemanning vilket drabbar de boende.

Vi vill ge berörd personal, inom bland annat skolan och socialtjänsten, ökade kunskaper om olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att Sociala omsorgsnämnden utreder behovet av en öppen mötesplats för personer inom LSS med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
- att Sociala omsorgsnämnden förbereder återtagandet i kommunal regi av de boenden inom LSS och socialpsykiatri som idag drivs i privat regi.
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män.

Kultur och fritid

Tillgång till kultur är ingen lyx, det handlar om att tillgodose grundläggande mänskliga behov. För Vänsterpartiet är kulturen en del av välfärden och den ska finnas till för alla, inte bara för den som har en tjock plånbok. Biblioteken fyller en särskilt viktig roll när det gäller att ge alla boråsare tillgång till information. Under mandatperioden har Vänsterpartiet varit pådrivande för att införa Mer-öppet på biblioteken i serviceorter. Detta finns idag i Dalsjöfors och Fristad. Vi välkomnar förslaget i Kommunstyrelsens budget om ge Kulturnämnden i uppdrag att ta fram en plan som beskriver i vilken ordning kommunens bibliotek ska bli Mer-öppna bibliotek. Det är också bra att biblioteken i serviceorterna ska prioriteras. Samtidigt anser Vänsterpartiet att beslut om att införa Mer-öppet på biblioteken i serviceorterna inte behöver invänta en utredning från Kulturnämnden. Vänsterpartiets mål är att det i samtliga serviceorter ska införas Mer-öppet bibliotek under mandatperioden. Därför föreslår vi att detta införs på biblioteken i Sandared och Viskafors och tillskjuter medel för detta i investeringsbudgeten.

För att elever på alla Borås Stads skolor ska kunna ta del av stadens rika kulturutbud vill Vänsterpartiet utreda införandet av en *Barnens kulturbuss*. Denna ska ge möjlighet till alla skolor, även landsbygdsskolor med skral tillgång till kollektivtrafik, att ta sig till och från kulturaktiviteter. Den kommunala kulturskolan är av stor betydelse för alla barns möjlighet att utöva olika former av kultur. Genom filialverksamhet ute på olika stadsdelar och två inledande avgiftsfria år når verksamheten många barn, under mandatperioden vill vi ta steg mot att kulturskolan blir helt avgiftsfri och hur ett sådant införande kan gå till ska Kulturnämnden utreda.

Under 2020 har Kulturnämnden utrett tillgången till musikscener i Borås. Utredningen har kommit fram till att det saknas tillräckliga alternativ för detta. Vänsterpartiet föreslår därför ett förstudieprojekt om att skapa en scen för populär- och rockmusik.

Rätten till en bra fritid ska inte bero på hur mycket pengar du har eller var i kommunen du bor, att alla har tillgång till meningsfull fritid är en folkhälsofråga. För Vänsterpartiet är det självklart att jämlikhet, jämställdhet och tillgänglighet är ledord för kommunens fritidssatsningar. Norrbyhuset och Hässlehus är två goda exempel på samverkan mellan kultur- och fritidsverksamhet samt öppna mötesplatser. I samband med kommunfullmäktiges beslut om budget för 2020 bifölls Vänsterpartiets förslag om att utreda en mötesplats på Göta. Under året har denna utredning genomförts av Fritids- och folkhälsonämnden. Utredningen förespråkar att en mötesplats placeras på stadsdelen Göta och beskriver hur en mötesplats kan vara en viktig motor i arbetet med att skapa en mer levande stadsdel. Vänsterpartiet föreslår nu att arbetet går vidare genom att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att starta en mötesplats på Göta. För detta skjuter vi till 1 000 tkr till Fritids- och folkhälsonämndens ram.

Tillgången till naturupplevelser genom utbyggnad av olika typer av spår och leder ska fortsätta, både på våra olika stadsdelar och i serviceorterna, men självklart med hänsyn till viktiga naturvärden. Lekplatser ska finnas i alla områden, det ska finnas lekredskap som är anpassade till barn oavsett funktionsnedsättning. När kommunen bygger aktivitetsplatser ska det finnas ett tydligt genusperspektiv så att de lockar både tjejer och killar, och gärna uppmuntra till aktiviteter för olika åldrar.

Föreningslivet har stor betydelse för samhället och är på många sätt en praktisk skola i hur demokrati fungerar. Nio av tio barn är någon gång under sin uppväxt med i en idrottsförening.

Mot denna bakgrund är det viktigt att föreningslivet präglas av allas lika värde och rättigheter att delta. Kommunen ska erbjuda föreningslivet stöd i sitt jämställdhetsarbete och kommunala bidrag ska uppmuntra att flickor och pojkar får ta lika stort utrymme i verksamheten. Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att utreda införandet av ett jämställdhetsindex för kommunens fritidsutbud, vilket kan omfatta såväl öppen ungdomsverksamhet som anläggningar och föreningsliv. Idrottsskolan ger barn möjlighet att med föräldrar som ledare pröva olika idrottsaktiviteter. För att främja folkhälsan och skapa möjligheter för idrottsutövande också inom områden där föreningsdeltagandet är lågt vill Vänsterpartiet även att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att i samverkan med föreningslivet genomföra idrottsskolor i socialt utsatta områden.

Borås är en breddidrottskommun och vi vill fortsätta bygga ut idrottsanläggningar i olika delar av kommunen. Vi ser fram emot att visionen om Bodavallen som ett allaktivitetsområde på Hässleholmen med åretruntaktiviteter som skridskoåkning, bad, hinderbanor och ett nytt allaktivitetshus samt en fullstor idrottshall ska förverkligas. Möjligheten att anlägga en bassäng på området ska undersökas, då en sådan skulle kunna bidra till att öka simkunnigheten i området.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att Mer-öppet bibliotek införs i Sandared och Viskafors, för detta ändamål tillförs investeringsbudgeten 600 tkr.
- att Kulturnämnden ges i uppdrag att utreda Barnens kulturbuss.
- att Kulturnämnden ges i uppdrag att utreda hur ett införande av avgiftsfri kulturskola kan förverkligas i Borås.
- att Kulturnämnden ges uppdrag att genomföra ett förstudieprojekt om hur fler scener för populär- och rockmusik kan skapas i Borås.
- att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att utreda hur ett jämställdhetsindex för fritidsaktiviteter i Borås kan utformas.
- att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att starta idrottsskolor i socialt utsatta områden.
- att Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att utreda möjligheten att anlägga en utomhusbassäng på Bodavallen.

Miljö och trafik

Klimatkrisen utgör en akut utmaning. Vårt sätt att leva behöver förändras för att framtida generationer ska ha samma möjligheter till ett gott liv som vi har idag. För att klimatomställningen ska bli verkligheten måste takten öka. Det räcker inte längre med vackra ord och fina handlingsplaner – nu är det handling som krävs. Sverige ska vara ett föregångsland i den globala omställningen till ekologisk hållbarhet – och i Sverige ska Borås vara i framkant. Vänsterpartiet är klimatpartiet i Borås. Det är vi som har de politiska förslag som kan ta oss närmare koldioxidbudgetens målsättning om att Borås Stad ska göra sin del för att Parisavtalet ska kunna uppnås. I vårt budgetförslag spelar klimatpolitiken en avgörande roll.

Omställningen från fossil till förnyelsebar energi måste intensifieras. Vänsterpartiet tycker det är bra att staden vid byggnation av nya lokaler utreder om det är lämpligt att bygga solceller på den aktuella byggnaden. Samtidigt har kommunen ett stort befintligt bestånd av fastigheter där också solceller kan vara lämpliga. Vänsterpartiet har tidigare drivit på för att Lokalförvaltningsnämnden ska utreda vilka av dessa byggnader där det kan vara aktuellt att installera solceller. Nu går vi vidare och föreslår att anslagen i investeringsbudgeten till utbyggnationen av solceller fördubblas, genom att investeringarna i solceller ökar med 3 000 tkr i investeringsbudgeten.

Persontransporter är en betydande källa till utsläppen av växthusgaser. För att omställningen till ett hållbart samhälle ska bli verklighet behöver våra transportmönster förändras. Bilen behöver stå tillbaka för klimatsmarta alternativ. För att göra dessa alternativ – till exempel kollektivtrafik och cykel – mer attraktiva och för att öka framkomligheten i stadens centrala delar föreslår Vänsterpartiet att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda vilka gator i stadskärnan som kan göras bilfria. Vi vill därtill öka investeringarna och reinvesteringarna i cykelbanor och föreslår att denna post i investeringsbudgeten ökar med 2 000 tkr. Vi vill att cykelbanor till skolor och fritidsgårdar prioriteras. Därtill föreslår vi att infrastruktur för cykling till och från stora arbetsplatser i kommunen prioriteras. Detta för att lättare kunna ersätta arbetsresor med bil med cykeltransporter.

I kommunens regi sker många transporter, inom till exempel hemtjänsten används personbilar för att personalen ska kunna förflytta sig mellan brukarna. Vänsterpartiet vill att en större andel av dessa resor sker med elbilar. Vi välkomnar de satsningar på laddinfrastruktur som finns i Kommunstyrelsens investeringsbudget och föreslår att dessa ökar med 2 000 tkr.

I Borås reser idag ålderspensionärer gratis med buss under vissa tider och detsamma gäller färdtjänstresenärer de dagar deras hälsa så tillåter. Den totala kostnaden för deras färdtjänstresor per månad är aldrig större än för ett månadskort i kollektivtrafiken. Dessa goda villkor ska bibehållas och färdtjänsten bör köras i egen regi av chaufförer med kunskap om målgruppens behov.

Vad vi har på tallriken påverkar utsläppen av koldioxid i högre utsträckning än vad många tror. Köttkonsumtionen i Sverige har ökat dramatiskt. Jämfört med för femtio år sedan äter varje svensk 70 procent mer kött (Naturvårdsverket). För att nå utsläppsmålen måste våra matvanor förändras. Vänsterpartiet föreslår därför att samtliga nämnder som har tillagningskök ges i uppdrag att öka andelen växtbaserad mat. Fram till 2025 vill vi att köttkonsumtionen i Borås Stads verksamheter ska ha minskat med 25 procent.

Förutom att minska utsläppen av koldioxid behöver vi också minska mängden koldioxid som redan finns i atmosfären. Vänsterpartiet föreslår därför att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en utredning om hur Borås Stad kan arbeta med koldioxidlagring. I tillägg till detta vill vi också att man belyser hur fler koldioxidsänkor kan skapas – till exempel genom en biokolanläggning, vegetation som binder koldioxid och genom att återvåta gamla våtmarker.

Under 2019 antog Borås Stad en koldioxidbudget med syfte att tydliggöra de utmaningar som staden behöver ta sig an för att vi ska kunna bidra till att målen i Parisavtalet uppnås. Vänsterpartiet välkomnade koldioxidbudgeten. Samtidigt får koldioxidbudgeten inte bli ett i raden av policydokument som staden tar fram. Klimatomställningen är alltför viktig för att det ska kunna tillåtas. I koldioxidbudgeten formuleras målsättningen att stadens utsläpp ska minska med 16 procent varje år. För att öka takten i arbetet med att uppnå koldioxidbudgetens målsättningar föreslår vi därför att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att årligen återkomma till Kommunfullmäktige med en redovisning av hur stadens arbete med klimatomställningen har fortskridit. Aktuell Hållbarhet rankar Sveriges kommuner utifrån vilka som har mest framgångsrikt miljöarbete. För 2020 hamnade Borås på plats 23. Även om det är en markant förbättring från 2019, då staden var på plats 37, är det inte tillräckligt. Vänsterpartiet vill att Borås Stad ska vara Sveriges miljöbästa kommun. Precis som Borås Stads budget innehåller nyckeltal som visar stadens omdöme i när det gäller företagsklimat och näringslivsklimat föreslår Vänsterpartiet att kommunfullmäktiges indikatorer ska visa Borås Stads placering i Aktuell Hållbarhets kommunrankning. Målvärdet för 2021 ska vara 15 och för 2025 ska målvärdet vara 1.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att tillföra Lokalförsörjningsnämnden ytterligare 3 000 tkr i investeringsbudgeten för att öka investeringarna i solenergi.
- att uppdra åt Kommunstyrelsen att utreda vilka gator i stadskärnan som kan göras bilfria.
- att tillföra Tekniska nämnden ytterligare 2 000 tkr i investeringsbudgeten för att öka investeringarna och reinvesteringarna i cykelbanor.
- att i arbetet med nya cykelvägar prioritera sådana till fritidsgårdar, skolor och större arbetsplatser i kommunen.
- att tillföra Lokalförsörjningsnämnden ytterligare 2 000 tkr i investeringsbudgeten för att öka investeringarna i laddinfrastruktur i kommunens egen verksamhet.
- att samtliga nämnder med tillagningskök ges i uppdrag att öka andelen växtbaserad kost med målsättningen att köttkonsumtionen ska minska med 25 procent fram till 2025.
- att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur Borås Stad kan arbeta med koldioxidlagring och hur fler koldioxidsänkor kan skapas.
- att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att årligen återkomma till Kommunfullmäktige med en redovisning av hur stadens arbete för att nå koldioxidbudgetens målsättningar har fortskridit.
- att Kommunfullmäktiges indikatorer kompletteras med en indikator, med målvärdet 15 för 2021 och 1 för 2025, som visar Borås Stads placering i Aktuell Hållbarhets rankning av bästa miljökommuner.
- att Tekniska nämnden ges i uppdrag att utreda hur färdtjänsten kan köras i egen regi.

Bostäder och samhällsbyggnad

För Vänsterpartiet ska en god bostad vara en social rättighet, inte en marknadsvara och beroende av hur mycket pengar du har i plånboken. När nya bostäder planeras ska de bidra till en jämlik, socialt och ekologiskt hållbar stad. Det råder betydande bostadsbrist i kommunen. Idag är det många som inte kan flytta hemifrån eller skaffa större lägenhet när familjen växer. Personer som vill flytta till Borås för att arbeta kan ha svårt att hitta en bostad. Äldre personer som vill sälja sitt hus har svårt att hitta lägenhet med rimlig hyra. Detsamma gäller för särskilt utsatta grupper i samhället.

För att komma till rätta med bostadsbristen krävs att produktionen ökar och att vi bygger hyresrätter som folk har råd att bo i. Det är också viktigt att processen från planarbete till bygglov förbättras och effektiviseras för att korta ledtider samt öka produktionen av bostäder. Vi vill se att det nationella investeringsstödet nyttjas och kopplas till hyresnivån. Inför valet presenterade Vänsterpartiet en ny nationell modell för hyressättningen i allmännyttans nyproducerade bostäder. Förslaget är inspirerat av det framgångsrika arbetet i Örebro kommun med att hålla nere hyrorna i nyproduktionen. I korthet går det ut på att hyrorna baseras på låneräntan istället för på kalkylräntan, som hyrorna normalt sätts utifrån. Dessa hyror gäller sedan under tio år för att sedan omförhandlas och innebär att hyran för en nyproducerad lägenhet blir 30 procent lägre.

Vänsterpartiet vill även att kommunen aktivt medverkar till förmånligare markpriser för mark som bebyggs med hyresrätter. Detta kan exempelvis ske via differentierade markpriser för hyres- respektive bostadsrätter. Detaljplaner med hyresrätter som upplåtelseform ska ges högsta prioritet. Det behövs bostäder med rimliga hyror, vid markanvisning ska hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga. De kommunala bostadsbolagen ska ges förutsättningar för att kunna tillhandahålla bra bostäder, att ta ansvar för nyproduktion av hyresrätter, samt att även fortsättningsvis ha ett socialt perspektiv och ansvar för allmännyttans bostadsbestånd.

Bostadspolitiken är även ett viktigt instrument i integrationsarbetet. Vi vill motverka segregation genom att arbeta för att alla nyplanerade bostadsområden ska innehålla blandade upplåtelseformer, småhus, bostadsrätter och hyresrätter. I riktlinjerna för bostadsbyggandet ska integration och social hållbarhet ha en framträdande roll. Allmännyttan ska tillhandahålla lägenheter till särskilt utsatta grupper, det kan exempelvis handla om våldsutsatta kvinnor.

Utsläppen från byggnation och infrastruktur är svårberäknade men beskrivs i koldioxidbudgeten som den främsta källan till koldioxidutsläpp från stadens egna verksamheter. Detta har Vänsterpartiet tagit fasta på. Vi vill därför att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att göra byggnationen i staden klimatsmart.

Den nya stadsdelen som ska växa fram på Gässlösa skapar förutsättningar för att bryta ny mark i stadens arbete för klimatomställning. Vänsterpartiet vill att Gässlösa blir en fossilfri stadsdel. Detta kräver en medvetenhet om hur stadsdelen byggs. Viktiga frågor som behöver beaktas är till exempel materialval i byggnader, förutsättningar för solceller och kommunikationer till och från övriga staden.

Vänsterpartiet vill öppna upp för möjligheten för Servicekontoret att göra mark- och entreprenadarbeten för andra beställare än Borås Stad. Inom Servicekontoret finns mycket

kompetens och erfarenhet som bör komma fler till del. Med anledning av detta kvarstår det föreslagna avkastningskravet på Servicekontoret som finns i Kommunstyrelsens budgetförslag.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: ”Hyressättningen i nyproduktionen ska baseras på låneräntan istället för på kalkylräntan”.
- att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: ”Använda de statliga investeringsstöden för att hålla hyreskostnaderna nere vid produktion av nya bostäder”.
- att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att vid markanvisning låta den planerade hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga.
- att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att prioritera detaljplaneärenden som innebär att fler hyresrätter kan byggas.
- att vid försäljning av mark för nyproduktion av bostäder ska priset på mark avsedd för att bygga hyresrätter vara lägre än priset på mark avsedd för att bygga bostadsrätter, detsamma bör gälla för tomträttsavgifter.
- att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att vid framtagande av nya detaljplaner eftersträva en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer för att motverka bostadssegregationen.
- att Samhällsbyggnadsnämnden uppdras ta fram en handlingsplan för klimatsmart byggnation.
- att den nya stadsdelen Gässlösa byggs som en fossilfri stadsdel.
- att det ska öppnas möjlighet för Servicenämnden att genomföra mark- och entreprenadarbeten för andra beställare än Borås Stad.

Egen organisation

Det behövs ett feministiskt perspektiv på alla politikområden. Fortfarande är män som grupp överordnade kvinnor som grupp och redan som barn uppfostras flickor och pojkar att ta olika mycket plats i samhället. Jämställdhetsperspektivet ska synliggöras under varje nämnd i Borås Stads budget. För Vänsterpartiet handlar feministisk politik både om ekonomisk jämlikhet mellan kvinnor och män och om rätten att bestämma över sin kropp. Kvinnor tjänar idag mindre än män i Sverige. Dels handlar det om att kvinnor och män som har samma yrke värdesätts olika, men framför allt handlar det om att kvinnodominerade yrkesgrupper värdesätts lägre än mansdominerade. Vänsterpartiet vill ha lika lön för likvärdigt arbete och arbetet för jämställda löner och arbetsvillkor ska prioriteras av Borås Stad. Det ska råda nolltolerans mot sexuella trakasserier och ofredanden på våra arbetsplatser, chefer och arbetsledare ska ges fortbildning på området.

Borås Stad ska vara en attraktiv arbetsgivare som ger sina medarbetare goda arbetsvillkor. Alla, både kvinnor och män, som behöver arbetskläder för att kunna utföra sitt jobb ska även fortsättningsvis ha rätt till det, vi vill dessutom att arbetskor ska erbjudas för de yrkesgrupper som idag har arbetskläder.

I Borås Stad ska ingen sorteras bort från en anställningsintervju på grund av sitt ursprung eller kön. Vänsterpartiet vill därför att försök med oidentifierade ansökningshandlingar görs för att säkerställa att det är kompetens som avgör vem som kallas på anställningsintervju. Vänsterpartiet ser med oro på en tilltagande normalisering av rasism i samhället. Borås Stads medarbetare speglar stadens mångfald, vilket tyvärr innebär att en del av dem utsätts för rasism på arbetet. Chefer och arbetsledare behöver uppmärksammas på detta och ge medarbetare stöd om de utsätts för rasism av kollegor eller kommuninvånare.

Flera nämnder har gjort bedömningen att införandet av den gemensamma distributionscentralen har inneburit ökade kostnader för livsmedel. Vänsterpartiet ser distributionscentralen som ett viktigt instrument för att minska lastbilstransporterna och öka trafiksäkerheten vid exempelvis skolor. Det är dock problematiskt när verksamheternas resurser låses till kostnader som inte går att påverka. Vänsterpartiet anser att de merkostnader som distributionscentralen har medfört borde belasta kommunstyrelsen, under vilken avdelningen Koncerninköp ligger. Därför föreslår vi ett utredningsuppdrag till kommunstyrelsen att tillsammans med berörda nämnder utreda de merkostnader som distributionscentralen har medfört, med ambitionen att dessa ska hanteras centralt.

När Borås växer ökar behovet av nya lokaler för exempelvis förskola, skola och LSS-boenden. Nya lokaler innebär ökade hyreskostnader vilket kan innebära minskade resurser till personal, även om Kommunfullmäktige ökar det totala anslaget till en nämnd. Genom att skilja hyreskostnader från övriga verksamhetskostnader kan Kommunfullmäktige utöva tydligare ekonomisk styrning över vilka resurser som ska gå till lokaler. Vänsterpartiet föreslår därför att anslagsfinansiering av lokalhyror utreds.

Under pandemin covid-19 blottades att många kommuner och regioner saknade beredskap för att hantera ett större behov av skyddsutrustning och desinfektionsmedel. Detta innebär ett arbetsmiljöproblem inte minst inom vård och omsorg. För att säkerställa beredskap för olika typer av kriser ska Servicenämnden ges i uppdrag att inrätta ett beredskapslager.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att jämställdhetsperspektivet ska synliggöras under varje nämnd i Borås Stads budget.
- att arbetsskor erbjuds de personalgrupper som idag endast erbjuds arbetskläder.
- att försök med avidentifierade ansökningshandlingar görs.
- att Servicenämnden uppdras inrätta ett lokalt beredskapslager.
- att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder utreda de merkostnader som distributionscentralen har medfört med ambitionen att dessa ska hanteras centralt.
- att anslagsfinansiering av lokalhyror utreds.

Sammanfattning av Vänsterpartiets yrkanden under respektive målområde

Ekonomiska ramar:

- att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda omfattningen av och konsekvenserna av s.k. dolda effektiviseringar.
- att flytta 3 200 tkr från Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ram (2 000 tkr) och från Kommunstyrelsens ram för stadsledningskansliet (1 200 tkr) till Grundskolenämndens ram.
- att flytta 3 900 tkr från Tekniska nämndens (2 000 tkr) och Fritids- och folkhälsonämndens (600 tkr) ramar samt från Kommunstyrelsens ram för stadsledningskansliet (1 300 tkr) till Förskolenämndens ram.
- att flytta 400 tkr från Fritids- och folkhälsonämndens ram till Miljö- och konsumentnämndens ram för att anställa en ytterligare konsument- och/eller budget- och skuldrådgivare.
- att flytta 1 000 tkr från Samhällsbyggnadsnämndens ram till Sociala omsorgsförvaltningens ram för att bibehålla öppna mötesplatser för personer inom LSS och socialpsykiatri samt för att personalförmåner ska gälla personer inom daglig verksamhet.
- att flytta 1 000 tkr från Samhällsbyggnadsnämndens ram till Fritids- och folkhälsonämndens ram för att starta Mötesplats Göta.

Kommunstyrelsen:

- att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda omfattningen och konsekvenserna av s.k. dolda effektiviseringar och att dessa analyseras och utvärderas.
- att uppdra åt Kommunstyrelsen att utreda vilka gator i stadskärnan som kan göras bilfria.
- att samtliga nämnder med tillagningskök ges i uppdrag att öka andelen växtbaserad kost med målsättningen att köttkonsumtionen ska minska med 25 procent fram till 2025.
- att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur Borås Stad kan arbeta med koldioxidlagring och hur fler koldioxidsänkor kan skapas.
- att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att årligen återkomma till Kommunfullmäktige med en redovisning av hur stadens arbete för att nå koldioxidbudgetens målsättningar har fortskridit.
- att Kommunfullmäktiges indikatorer kompletteras med en indikator, med målvärdet 15 för 2021 och 1 för 2025, som visar Borås Stads placering i Aktuell Hållbarhets ranking av bästa miljökommuner.
- att Kommunstyrelsen uppdras utreda hur ett system med volymkompensation för Individ- och familjeomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden kan utformas.
- att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: ”Hyressättningen i nyproduktionen ska baseras på låneräntan istället för på kalkylräntan”.

- att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: ”Använda de statliga investeringsstöden för att hålla hyreskostnaderna nere vid produktion av nya bostäder”.
- att jämställdhetsperspektivet ska synliggöras under varje nämnd i Borås Stads budget.
- att arbetsskor erbjuds de personalgrupper som idag endast erbjuds arbetskläder.
- att försök med aidentifierade ansökningshandlingar görs.
- att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder utreda de merkostnader som distributionscentralen har medfört med ambitionen att dessa ska hanteras centralt.
- att anslagsfinansiering av lokalhyror utreds.

Lokalförsörjningsnämnden:

- att tillföra Lokalförsörjningsnämnden ytterligare 3 000 tkr i investeringsbudgeten för att öka investeringarna i solenergi.
- att tillföra Lokalförsörjningsnämnden ytterligare 2 000 tkr i investeringsbudgeten för att öka investeringarna i laddinfrastruktur i kommunens egen verksamhet.

Samhällsbyggnadsnämnden:

- att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att vid markanvisning låta den planerade hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga.
- att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att prioritera detaljplaneärenden som innebär att fler hyresrätter kan byggas.
- att vid försäljning av mark för nyproduktion av bostäder ska priset på mark avsedd för att bygga hyresrätter vara lägre än priset på mark avsedd för att bygga bostadsrätter, detsamma bör gälla för tomträttsavgifter.
- att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att vid framtagande av nya detaljplaner eftersträva en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer för att motverka bostadssegregationen.
- att Samhällsbyggnadsnämnden uppdras ta fram en handlingsplan för klimatsmart byggnation.
- att den nya stadsdelen Gässlösa byggs som en fossilfri stadsdel.

Servicenämnden:

- att det ska öppnas möjlighet för Servicenämnden att genomföra mark- och entreprenadarbeten för andra beställare än Borås Stad.
- att Servicenämnden uppdras inrätta ett lokalt beredskapslager.

Tekniska nämnden:

- att tillföra Tekniska nämnden ytterligare 2 000 tkr i investeringsbudgeten för att öka investeringarna och reinvesteringarna i cykelbanor.
- att i arbetet med nya cykelvägar prioritera sådana till fritidsgårdar, skolor och större arbetsplatser i kommunen.
- att Tekniska nämnden ges i uppdrag att utreda hur färdtjänsten kan köras i egen regi.

Fritids- och folkhälsonämnden:

- att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att utreda hur ett jämställdhetsindex för fritidsaktiviteter i Borås kan utformas.
- att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att starta idrottsskolor i socialt utsatta områden.
- att Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att utreda möjligheten att anlägga en utomhusbassäng på Bodavallen.

Kulturnämnden:

- att Mer-öppet bibliotek införs i Sandared och Viskafors, för detta ändamål tillförs investeringsbudgeten 600 tkr.
- att Kulturnämnden ges i uppdrag att utreda Barnens kulturbuss.
- att Kulturnämnden ges i uppdrag att utreda hur ett införande av avgiftsfri kulturskola kan förverkligas i Borås.
- att Kulturnämnden ges uppdrag att genomföra ett förstudieprojekt om hur fler scener för populär- och rockmusik kan skapas i Borås.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden:

- att alla tjejer i Borås Stads gymnasieskolor ska få pröva feministiskt självförsvar.
- att gratis mensskydd ska erbjudas alla elever i Borås Stads grundskolor och gymnasieskolor.
- att alla gymnasieelever ska erbjudas teoriundervisning för körkort.
- att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att förbereda för att den kommunala vuxenutbildningen skall kunna bedrivas i huvudsak i egen regi.
- att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att förbereda för att den kommunala vuxenutbildningen skall kunna bedrivas i huvudsak i egen regi.
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män.

Individ- och familjeomsorgsnämnden:

- att en kommunal avhopparverksamhet med syfte att underlätta för personer att lämna kriminella miljöer inrättas 2021.
- att de sociala konsekvenserna av pandemin covid-19 utreds.
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män.

Arbetslivsnämnden:

- att Borås Stad bjuder in fackföreningar för att informera alla ungdomar som har fått feriejobb om sina rättigheter på jobbet.
- att modellen Huskurage införs.
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män.

Sociala omsorgsnämnden:

- att Sociala omsorgsnämnden utreder behovet av en öppen mötesplats för personer inom LSS med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
- att Sociala omsorgsnämnden förbereder återtagandet i kommunal regi av de boenden inom LSS och socialpsykiatrin som idag drivs i privat regi.
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män.

Förskolenämnden:

- att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda hur likvärdigheten ser ut mellan förskolor i Borås Stad och föreslå åtgärder för att öka densamma.
- att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda hur Borås Stad kan kompensera förskollärare och barnskötare för karensavdraget.
- att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda en modell för hur förskollärare som arbetar i socialt utsatta områden kan ges ett lönetillägg.
- att all personal i förskolan ges möjlighet att utbilda sig i hur ett medvetet och aktivt jämställdhetsarbete i förskolan kan se ut.
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män.

Grundskolenämnden:

- att det obligatoriska skolvalet i grundskolan avskaffas.
- att alla barn i förskoleklass ges möjlighet att delta i simundervisning.
- att ge Grundskolenämnden ett investeringsanslag på 5 000 tkr för att förbättra utemiljön på skolgårdarna.
- att som bland Kommunfullmäktiges indikatorer för Grundskolenämnden lägga till en indikator som anger antalet fritidshemsenheter där det helt saknas behörig personal.
- att Grundskolenämnden ges i uppdrag att fördubbla antalet medarbetare (till 20) vars utbildning till grundlärare med inriktning mot fritidshem som nämnden finansierar till 20 procent.
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män.

Vård- och äldrenämnden:

- att Vård- och äldrenämnden genomför en översyn av vård- och omsorgsboendenas lokaler, så att det finns ytor både inom- och utomhus där äldre kan träffa sina anhöriga utan risk för smittspridning.
- att Vård- och äldrenämnden utreder möjligheten till matlagning på befintliga mötesplatser för seniorer för att identifiera eventuella investeringsbehov.
- att Vård- och äldrenämnden tillämpar överanställning i samtliga hemtjänstområden och på samtliga vård- och omsorgsboenden, för att få ökad kontinuitet och minska behovet av vikarier.
- att Vård- och äldrenämnden genomför försök med arbetstidsförkortning. Personalen ska vara delaktig i vilka modeller för arbetstidsförkortning som prövas.
- att medarbetare inom Vård- och äldreförvaltningen ges utbildning om våld i nära relationer.
- att Vård- och äldrenämnden förbereder ett återtagande till kommunal regi av de två vård- och omsorgsboenden, Kvibergsgatan och Kapplandsgatan, som idag bedrivs i privat regi.
- att Borås Stad fortsättningsvis inte tillämpar LOV, lagen om valfrihet.